

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
HUZURIDAGI KASBIY TA‘LIM AGENTLIGI
KASBIY TA‘LIMNI RIVOJLANTIRISH INSTITUTI**

**O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG
KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN ELEKTR VA
ELEKTOMEXANIK USKUNALARNING EKSPULUATATSIYASI VA
TEXNIK XIZMAT KO‘RSATISH ASOSLARI FANIDAN MALAKA TEST
SINOV I TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN ELEKTR VA ELEKTOMEXANIK USKUNALARNING EKSPULUATATSIYASI VA TEXNIK XIZMAT KO‘RSATISH ASOSLARI FANIDAN MALAKA TEST SINOVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

I. Maqsad

Mazkur test varianti tafsilotining maqsadi kasbiy ta‘lim fanlarini bilish darajasini baholashning malaka toifalarini berish test tizimi doirasida Elektr va elektomexanik uskunalarning ekspuluatatsiyasi va texnik xizmat ko‘rsatish asoslari fanidan talabgorlarining bilim darajasini aniqlash va sertifikatlash uchun qo‘llaniladigan test varianti formati (topshiriqlar soni, turi, vaqt me‘yori), fan mazmuni tarkibi, kognitiv ko‘nikma darajalari, baholash mezonlari va talabgorlarning tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

II. Me‘yoriy asoslar

1.O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentabrdagi **“Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta‘lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 572-sonli Qarori.**

III. Baholash qamrovi: mazmun sohalari

Elektr va elektomexanik uskunalarning ekspuluatatsiyasi va texnik xizmat ko‘rsatish asoslari

1. Elektr va elektomexanik uskunalarning ekspuluatatsiyasi va texnik xizmat ko‘rsatish bo‘yicha umumiy tushunchalar;

2. Elektr jihozlarini ta‘mirlashni tashkil etish, Elektr uskunalarning ekspuluatatsiyasining umumiy muammolari, Elektr uskunalarning ko‘rsatkichlari;

3. Kuch transformatorlarini ta‘mirlash, Transformatorlarning tarkibiy tuzilishi to‘g‘risida asosiy ma‘lumotlar, Transformatorlar podstansiyalari ekspuluatatsiyasi haqida umumiy tushunchalar;

4. Elektr motorlarni ta‘mirlash, Elektr mashinalarni qismlarga ajratish, Chulg‘amlarni ta‘mirlash texnologiyasi, Motorlarning harorat rejimini tekshirish, Elektr motorlarni ekspuluatatsiyaga qabul qilish;

5. Avtomatik uzgichlar, kontaktorlar magnitli yuritgich va saqlagichlarga texnik xizmat ko‘rsatish, Past kuchlanishli boshqarish va himoya vositalarining

ekspluatatsiyasi, Boshqarish-himoya vositalarining ekspluatatsion ishlash davomiyligini oshirish

6. Elektr qurilmalaridan foydalanish va ularni jihozlashda havfsizlik choralari, Elektr jihozlarning buzilmasdan ishlashini ta'minlash, Ta'mirlash ishlarini bajarayotganda rioya qilinadigan havfsizlik qoidalari.

IV. Baholanadigan mazmun sohalar va konstruktlar

T/r	Mazmun sohalar	Konstruktlar	Testlar soni
1	Elektr va elektomexanik uskunalarning ekspluatatsiyasi va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha umumiy tushunchalar	Elektr va elektomexanik uskunalarning ekspluatatsiyasi va ularga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha umumiy bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi.	2 ta
2	Elektr jihozlarni ta'mirlashni tashkil etish, elektr uskunalarning ekspluatatsiyasining umumiy muammolari, elektr uskunalarning ko'rsatkichlari	Elektr jihozlarni ta'mirlashni tashkil etish, elektr uskunalarning ekspluatatsiya jarayonidagi umumiy muammolari aniqlab ularni bartaraf qilish, elektr uskunalarning elektr parametrlari haqida bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi.	4 ta
3	Kuch transformatorlarini ta'mirlash, transformatorlarning tarkibiy tuzilishi to'g'risida asosiy ma'lumotlar, transformatorlar podstansiyalari ekspluatatsiyasi haqida umumiy tushunchalar	Transformatorlarning tarkibiy tuzilishi to'g'risida asosiy ma'lumotlar, kuch transformatorlarini kapital ta'mirlash texnologiyasi, transformator podstansiyalari ekspluatatsiyasi, transformator chulg'amlarini quritish haqida nazariy va amaliy bilimga ega bo'ladi.	4 ta
4	Elektr mashinalarni ta'mirlash, elektr mashinalarni qismlarga ajratish, chulg'amlarni ta'mirlash texnologiyasi, mashinalarning harorat rejimini tekshirish, elektr mashinalarni ekspluatatsiyaga qabul qilish	Elektr mashinalarni qismlarga ajratish, chulg'amlarni ta'mirlash texnologiyasi, elektr mashinalarning harorat rejimini tekshirish, ta'mirdan chiqqan chulg'amlarni quritish va lok shimdirish va tayyor elektr mashinalarni ekspluatatsiyaga qabul qilish haqida nazariy va amaliy bilimga ega bo'ladi	7 ta
5	Avtomatik uzgichlar, kontaktorlar magnitli yuritgich va saqlagichlarga texnik xizmat ko'rsatish, past kuchlanishli boshqarish va himoya vositalarining ekspluatatsiyasi, Boshqarish-himoya vositalarining ekspluatatsion ishlash davomiyligini oshirish	Elektr mexanik uskunalarning uchun kerakli bo'lgan avtomatik uzgichlar, kontaktorlar magnitli yuritgich va saqlagichlarga texnik xizmat ko'rsatish, past kuchlanishli boshqarish va himoya vositalarining ekspluatatsiyasi va ularni ishonchliligini oshirish bo'yicha bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi.	15 ta

6	Elektr qurilmalaridan foydalanish va ularni jihozlashda havfsizlik choralari, elektr jihozlarning buzilmasdan ishlashini ta'minlash, ta'mirlash ishlarini bajarayotganda rioya qilinadigan havfsizlik qoidalari	Elektr qurilmalaridan foydalanishda ularga jihozlashda texnik xizmat ko'rsatishda havfsizlik choralari, elektr jihozlarining buzilmasdan ishlashini ta'minlash, ta'mirlash ishlarini bajarayotganda xavfsizlik qoidalariga rioya qilinish holatlari bo'yicha bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi.	8 ta
---	---	--	------

V. Baholanadigan kognitiv ko'nikmalar va taqsimoti

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Ulushi (%)
1.	Bilish	Fanga doir nazariy ma'lumotni, atama va qoidalarni eslab qolish, tushunish, nazariy jihatdan tahlil qila olish	20%
2.	Qo'llash	O'zlashtirgan nazariy bilim va tushunchalarni yangi kontekstlarda (ta'limiy, muammoli vaziyat va pedagogik-psixologik holatlarda) ishlata olish	60%
3.	Mulohaza qilish	Muayyan faktlar, dalillar va normalarni mantiqiy bog'liq tarzda tahlil qilib, jarayonlarning ketma-ketligini farqlab, vaziyatni analiz qilib, xulosalar chiqara olish	20%

VI. Test turlari va taqsimoti

T/r	Test turi	Izohi
1.	Y1	To'rtta variantdan bittasi to'g'ri bo'lgan muqobil javobli yopiq test
2.	Y2	Tartiblangan bir nechta javoblardan to'g'rilarini topishni talab qiladigan muqobil javobli yopiq test
3.	Y3	Moslashtirishni talab qiladigan yopiq test
4.	Y4	Gap yoki jarayonlarni to'g'ri ketma-ketlikda joylashtirish talab etiladigan yopiq test

VII. Baholash mezonlari va ajratilgan vaqt

Test topshiriqlari umumiy 80 ball bilan baholanadi.

Har bir to'g'ri javob 2 ball, noto'g'ri javob esa 0 ball bilan baholanadi.

Test topshirig'ini bajarish uchun 80 daqiqa vaqt me'yori belgilanadi.

VIII. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat'iy man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko‘chirish, yordam so‘rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

IX. Tavsiya etilgan adabiyotlar

1. Axmedov S.. Elektr uskunalar ekspluatatsiyasi va ta‘mirlash. Kasb-hunar kollejlari uchun o‘quv qo‘llanma. – T.: «Fan va texnologiya», 2016. – 120 b.

2. S . Majidov, A . Vohobov , P . G‘oziyeva, I . Shoyimov. Elektromexanik uskunalar va ularni avtomatik boshqarish asoslari. Kasb-hunar kollejlari uchun o‘quv qo‘llanma. -T.: “O‘qituvchi”, 2002.

3. Raxmatov A.D., Isaqov A.J., Bayzakov T.M., Yunusov R.F. Elektr uskunalar ekspluatatsiyasi va ta‘mirlash. Oliy o‘quv yurtlari uchun darslik. TIMI, 2009.- 200 b.

4. Majidov S. Elektr mashinalari va elektr yuritmalar. Kasbhunar kollejlarning qishloq xo‘jaligini elektrlashtirish ixtisosliklari uchun darslik. -T.: “O‘qituvchi“, 2002.

5. Pirmatov N.B., O.Z. Toirov., A.E. Bekishev.,M.X. Taniyev., S.M. Yusupov Elektr mashinalarini ekspulatatsiyasi, ta‘mirlash va sinash Oliy o‘quv yurtlari uchun o‘quv qo‘llanma, Toshkent -2025. 211bet.

*Eslatma: test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to‘g‘ridan - to‘g‘ri manbalardan olinmaydi. Malaka sinoviga tayyorgarlik ko‘rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko‘ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.